54e jaar — Nr 114-115-116.

Dit nummer bestaat uit 8 bladzijden.

Zaterdag 14 September 1907

DE POSTRIJDER
DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in te Tongeren bij V. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *POSTRIJDER* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, Groote Markt, te Tongeren.

Abonnement :

Drie maal per week : 6 fr. per jaar.
Twee " " 5 "
Een " " 4 "

Een blad afzonderlijk 10 centiemen.

De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.

Aankondigingen : 15 centiemen per drukregel.

Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad 1 frank den drukregel.

EERSTE BLAD.

TONGEREN, DEN 14 SEPTEMBER 1907

Naklank van 't congres van kerkzang.

Ik had wel een oogenblik lust het woord te vragen op het Tongersch congres van kerkzang, omdat ik eene leemte vaststelde van het hoogste belang, die wel diende aangevuld te worden. Hoogdringende omstandigheden beletten het mij en daarom zal ik mijne zienswijze in de drukpers ontwikkelen, met de hoop dat het congresbestuur ze wel zal willen in aanmerking nemen.

Mijn denkbeeld vat ik samen in een woord dat wellicht zal vreemd voorkomen en me toch heel gepast schijnt : *de volksgezindheid in den kerkzang.*

Ik verklaar mijn gedacht.

In de afdeeling van sociale werken op het congres van het Davidsfonds, drong men er sterk op aan dat het Staatsbestuur toch al de gronden onzer Kempen niet zou laten opkoopen door de maatschappijen der kooluitbaters en zou zorgen dat de arme koolmijnwroeter zijn aandeel zou hebben in den bovengrond, om er in huizeken en hoveken toch zijne onafhankelijkheid te bewaren.

Mag men dat volk niet versteken van het brokje grond op zijn vaderlandsbodem, dan dunkt me dat men het ook niet mag berooven van meê te leven en meê te voelen in de hoogste geestdriftigste uitdrukking van zijnen godsdienst, die bovenal zijn eigendom is. Verstoot dan het volk — ik bedoel al de tegenwoordige geloovigen — niet uit den kerkzang. We willen wel juist niet zeggen dat er geen choraal mag en moet bestaan, volstrekt niet. De choraal moet, naar ons inziens, voorzingen, de moeilijkste stukken, zooals Introïtus, Graduale, Offertorium, Communio uitvoeren. Praktisch zou het uitvoeren dier stukken te moeilijk zijn voor al het volk, maar het volk zou moeten deelnemen aan in het Kyrie, Gloria, Credo en in het antwoord op den priester, die de mis zingt.

Insgelijks in het lof zou het op zijne beurt aan het zangkoor moeten antwoorden. Deze bewering is niet nieuw, vermits dit reeds in verschillende kerken van het bisdom Mechelen gedaan werd en voor gevolg had dat de geloovigen — voorheen onverschillig aan het lof — nu in aanzienlijk getal de niet-verplichtende godsdienstoefeningen bijwoont. Dat is een stellig bewijs dat, zoo indien in de kerk, waar toch *voor* het volk gezongen wordt, het ook gedeeltelijk *door* het volk wordt gedaan, het volk ook niet onverschillig blijft voor den kerkzang.

Ook drukte onze H. V. Pius X, in zijn Motu Proprio van 22 november 1903, zijn vurig verlangen uit, den gregoriaanschen zang in de gewoonten des volks te zien herleven, opdat de geloovigen, volgens het oud gebruik, inniger deel zouden nemen aan de kerkelijke plechtigheden.

Dit stemt overigens geheel in met de katholieke liturgie. De Heilige Mis is toch het offer van het volk, waar het volk deel moet in nemen, waar geheel het volk zijn aandeel in heeft.. Zegt de priester het zelf niet aan het altaar : « Orate fratres, ut meum et vestrum sacrificium... : Bidt broeders, opdat mijn en UW offer Gode welgevallig zij ?... » En is de kerkzang gelijk al de lithurgische plechtigheden de uitdrukking niet van het godsdienstgevoel, van de aanbidding des volks ? Hoevele kristenen zijn er, die nu heel hun godsdienstdeelneming in het H. Misoffer of in het lof doen bestaan in het werktuigelijk lezen van een kerkboek, genoegzaam de hooge beteekenis begrijpen der godsdienstuitdrukking van hun eigen hart door de kerkelijke lithurgie ? De grootste oorzaak ligt voorzeker in het gebrek aan werkelijke deelneming aan de uitvoering der godsdienstoefeningen — tot nu toe samengetrokken in de handen van eenigen.

Om naar behooren den kerkzang uit te voeren moet men voelen wat men zingt en zingen wat men voelt.

Het volk zal dan voelen wat het beteekent, dat « Kyrie eleison », « Heer ontferm u onzer », te midden van den rampspoed des levens als eene herhaalde dringende aanroeping, opstijgend uit de benarde borst van geheel het volk, en in diepe vernedering zijner ellenden bewust, zal het dit gevoel uitstorten in het hart van God, die zijn nood verhelpen kan.

De vreugde-, dank- en lofprijzingsgevoelens, behelsd in den « Gloria in excelsis Deo » zullen niet meer voorbehouden blijven aan eenigen, maar elkander afwisselen in de harten aller kristen geloovigen. Denkt ge niet dat, wanneer het vast, onwankelbaar geloof aan de geheimen van onzen godsdienst, des morgens in het Credo der H. Mis zal weerklonken hebben uit het gemoed van ons oprecht Vlaamsche volk, het niet meer versterkt uit de H. Mis komen zal om voor die geloofsgeheimen te strijden en er zijn gedrag naar te schikken ? Ja, ik ben er van overtuigd, bij dit Credo zou het volk als onwillekeurig de kenspreuk voegen : Pugno : ik geloof en ik strijd !

En dan het « Sursum corda », op wiens vleugelen de priester de harten der geloovigen verheft, die dan eenstemmig en geestdriftig antwoorden : « Habemus ad Dominum », Onze harten zijn verheven tot den Heer » ; het Sanctus, sanctus, sanctus, dat het volksgevoel zoo schoon voorbereidt tot het mengelen van hun aanbiddingsgevoel met dat der hemelsche geesten bij het nederdalen van den driemaal heiligen God op het altaar bij de Consecratie. Het « Benedictus », « Gezegend Hij die komt in den naam des Heeren », welke diepgevoelde welkomsgroet, die ons den volkskreet herinnert, weergalmend bij de blijde intrede van Jesus in Jerusalem.

Hoe vertrouwvol zal in zijn hart het « Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld » klinken.

Ga de lofgezangen na zooals het « Adoro Te » :

'k Aanbid U vol van liefde,
God, oneindig groot,
Waarlijk hier verscholen
Onder schijn van brood ;
U zich onderwerpen
Wil mijn gansch gemoed,
Daar het, U beschouwend,
Gansch bezwijken moet.

En voelt het volk wat het zingt en zingt het volk wat het voelt, dan zal het beter de geheimen van den godsdienst begrijpen en ze in zijn leven versmelten.

Het ware te wenschen dat al het volk in de kerk tegenwoordig, antwoordde aan het koor welgeoefende zangers van het hoogzaal, dat door zijne fijnere uitvoering krachtig werken zou om het kunstgevoel in de volksziel hooger te doen stijgen en dan ook onberispelijk ter navolging voortdurend aan 't volk wordt voorgesteld.

Zou men derhalve geen herhalingen kunnen houden voor het volk, waarin, met den gregoriaanschen zang het volk de beteekenis aanleert van de kerkgezangen.

Zouden wij onze hoogere overheid niet eerbiedig vragen mogen het voorbeeld te volgen van Z. E. Kardinaal Mercier, die bevolen heeft den kerkzang te onderwijzen in al de vrije, ondersteunde en aangenomene lagere scholen, zoo van meisjes als van jongens.

Om dit bevel praktisch te doen uitvoeren en bepaald te regelen, schreef Mgr Mercier voor, dat er wekelijks bij de heropening der klassen, in plaats van een uur, een uur en half zou besteed worden aan het onderwijs van den zang : een half uur voor het onderwijs van het cijfermuziek ; het overige voor het aanleeren van schoolzangen, doch hoofdzakelijk van kerkmuziek.

In de scholen waar dagelijks, buiten de eigenlijke les van godsdienst, een halve uur gewijde geschiedenis wordt gegeven, mag men eene van deze half uren voor kerkmuziek gebruiken; in de andere scholen neme men die halve uur waar dat gevoeglijk kan geschieden.

Dergelijke maatregelen zijn onbetwijfelbaar afdoende om den kerkzang met het volksleven te doen vergroeien. Dus besluiten wij : « Meer volksgezindheid in het aanleeren en uitvoeren van den kerkzang. »

Redevoering
van den heer De Puydt op het Congres van Kerkmuziek te Tongeren.

Geachte Heer Voorzitter,
Eerwaarde Heeren, Mijn Heeren.

Maar een eenvoudig muziekant zijn, het woord moeten voeren bij mannen die op kansel en spreekgestoelte thuis hooren, als auditorium eene schaar van taalkundigen en geleerden, niets kennen van de zuiver Nederlansche uitspraak en toch 't woord voeren... 't is gewaagd. Maar 't werd mij zoo lief gevraagd, men legde mij zoo vriendelijk voor oogen dat er een handje te helpen was aan de heropbeuring onzer kerkmuziek, dat het mij onmogelijk was te weigeren.

Overigens, indien Z. H. Paus Pius X zoo krachtdadig aandringt bij geestelijkheid en leeken om toch de verbetering der kerkmuziek ter harte te nemen, dan past het wel aan een leeraar der interdiocesane Kerkmuziekschool, van na de geestelijkheid op den eersten rang te staan en tijd noch moeite te sparen om dit edel doel te helpen bereiken.

Het programma luidt voor mijne spreekbeurt :

Iets over orgel en orgelspel.

Het orgel, Mijne Heeren, speelt in ons tegenwoordig tijdstip zulk een belangrijken rol in onze kerkelijke diensten, dat het mij niet misplaatst dunkt te zijn in deze vergadering een woord te zeggen

1°) *Over het orgel en dezes rol.*

2°) Over de manier om dit speeltuig te behandelen.

Het zal misschien menig toehoorder verwonderen eenen leeraar van orgel te hooren verklaren dat de rol van dit speeltuig van ondergeschikten aard moet zijn.

En nochtans het is feitelijk zoo. Slaan wij het kerkelijk muziek-wetboek open dat ons gegeven is door de Pausen en het « Motu Proprio » van Z.H. Paus Pius X daar zullen wij bestatigen dat in de vijf eerste hoofdstukken van niets anders spraak is dan van vocale muziek, 't zij koorzang of meerstemmige gezangen.

Het is eerst in 't zesde hoofdstuk dat er gesproken wordt van het orgel en dit nog in de volgende bewoordingen : Alhoewel de vocale muziek de eenige is die in de kerk thuis hoort, zoo is nogtans de zang met begeleiding van orgel toegelaten, en dit om den zang te ondersteunen maar *nooit om hem te overheerschen.*

Het is er immers niet enkel om te doen in de kerk muziek te maken of verschillige speeltuigen na te bootsen, de hoofdzaak, het doel is alleen den liturgischen tekst klaar en duidelijk te doen uitschijnen door zijne versmelting met de edele melodiën van den koorzang of der polyphone-muziek (Bravo).

Niets kan de menschenstem evenaren ; het is het eerste, het edelste en 't dichterlijkst aller instrumenten. De door God geschapene menschenstem is zoo hoog verheven boven alle van menschengemaakte speeltuigen, als de mensch zelf, de koning der schepping, verheven is boven een stuk hout of steen. De vocale muziek dus alleen is op hare plaats in de kerk en zoo men het orgel toelaat, dan is het om de stem te steunen en te begeleiden op eene zeer bescheidene wijze. *('t Gaat voort.)*

O. L. V. PROCESSIE TE TONGEREN.

Door een oprecht zomerweêr begunstigd, heeft de vermaarde processie van O. L. Vr. verleden zondag haren gewonen omgang gedaan, langs de versierde straten onzer stad.

De straten waar de God van Hemel en aarde voorbij moest trekken, waren met bloemen en loover bestrooid, en al de huizen, op één paar uitzonderingen na — op den doortocht der processie gelegen — waren gesierd en bevlagd, terwijl eene opeengepakte menigte, vreemdelingen zoowel als stadsgenooten, langshenen den weg eene dichte haag vormden, om vol eerbied en ingetogenheid den godsdienstigen stoet voorbij te zien trekken.

En inderdaad, wat eene schoone en indrukwekkende processie ! Zie die lieve bruidjes, die frissche knaapjes, wat kleurvolle groepen zij samenstellen, en met welk een ernst zij de verschillende verbeeldingen, die zij moeten voorstellen, trachten weer te geven ! En onze kleine kindertjes, die met fierheid ook medehuppellen, alsof zij begrepen dat zij Dengene vergezelden die gezegd heeft : « Laat de kleinen tot mij komen. »

Ziehier, onder een prachtigen troonhemel, het gekroond Mirakuleus Beeld van O. L. Vr. van Tongeren, gedragen door vier priesters, vier zonen van Tongeren, die de faam en den roem hunner geboortestad hoog houden. Samengesteld uit een twintigtal personen, is deze groep waarlijk indrukwekkend ; eerbiedig ontblooten zich de hoofden voor Haar die de « Oorzaak onzer Blijdschap » is, en die de eereplaats inneemt in de huisgezinnen en in het hart van ieder oprecht Tongenaar.

De Koninklijke Harmonie der Concordia, door hare kranige houding, hare kunstrijke muziekstukken, met zooveel juistheid uitgevoerd, draagt insgelijks veel bij aan den luister dezer processie.

Het mannevolk ook is talrijk vertegenwoordigd, door de groep der leden der H. Familie, luidop den Rozenkrans biddende, en door de leden van het Genootschap van St-Vincentius en van de Retraiten, lantaarnen dragende en eene schitterende eerewacht van het H. Sakrament vormende. Ofschoon deze mannen het mikpunt zijn der bespottingen onzer liberale pers, treden zij alle menschelijk opzicht met de voeten en toonen zij dat de godsvrucht der mannen niet moet onderdoen voor die der vrouwen.

Ziehier het Allerheiligste Sakrament. 't Is Jesus, de Meester van het Heelal, verborgen onder eene nederige hostie. Eerbiedig worden de knieën gebogen, voor Dengene voor wien de inwoners van Jerusalem zich van hunne mantels ontdeden om ze voor Zijne voeten open te spreiden.

Achter het Allerheiligste zien wij de katholieke leden van den gemeenteraad. De liberale leden, een kaakslag willende geven aan het godsdienstgevoel van de overgroote meerderheid onzer medeburgers, schitterden door hunne afwezigheid.

. . .

Het is niet alleen door hunne onthouding dat onze liberalen hun afkeer toonen aan onzen Godsdienst en aan onze processiën, maar ook nog in hunne dagbladen toonen zij hoezeer zij deze misprijzen.

Ziehier in welke bewoordingen het *Vrije Volk* — een blad dat door hen ondersteund en verspreid wordt, zelfs op onze dorpen — den spot drijft met de processie van het H. Sakrament, die dit jaar wegens het slechte weder, haren omgang niet heeft kunnen doen, tot nadeel onzer neringdoeners die altoos veel voordeel trekken uit het groot getal vreemdelingen die te dezer gelegenheid onze stad bezoeken ; wij ontleenen letterlijk aan het *Vrije Volk* van 9 Juni laatstleden :

« Eene uitlegging a. u. b. »

» Zouden POSTRIJDER en COURRIER ons geene kleine uitlegging willen geven aangaande de oorzaak van den stortregen van verleden zondag, van dien dag op dewelken de processie met den Almachtige door de straten der stad moest wandelen ?

» De burgers der stad beginnen te gelooven dat de Almachtige aan St-Medard bevolen had zijnen kraan open te draaien om deze verbazende tentoonstelling of parade van hoogmoed te beletten.

» Overigens, ofwel hebben de priesters iets bij den Almachtige in te brengen vermits zij zich zijne vertegenwoordigers op deze aarde noemen, en dan moest hun gebed geholpen hebben om den regen te verwijderen of te doen ophouden op 't oogenblik dat de processie uit moest trekken....

» Ofwel hebben de priesters niet den minsten invloed bij den Almachtige en dan konden hunne gebeden niet helpen.... zooals het geval verleden zondag is geweest. »

Wij vragen onze lezers verschooning hun deze walgelijke taal mede te deelen ; wij willen toonen op welke lage wijze de liberalen van Tongeren den spot drijven met God, met onze priesters, met al wat ons het dierbaarst is en ons het nauwst aan 't hart ligt,

En het zijn dezelfde mannen die binnen een paar weken — als de kiezing nadert — zullen komen spreken van den eerbied welken zij den Godsdienst hunner vaderen toedragen ! Onze medeburgers zullen zich evenwel niet laten beet nemen ; zij zullen deze flauwe kluchtspelers wandelen zenden, aldus toonende dat zij mannen zijn van een stuk, die getrouw willen blijven aan hunne principen en aan de godsdienstige overleveringen der Tongenaren.

BUITENLAND.

Frankrijk. — HEILIGSCHENDERIJEN. — Naar uit Lorient gemeld wordt aan «La Croix», hebben soldaten van het 43e en 44e brigade, die gelogeerd waren in het pensionaat Saint-Yves, te Gourin, schandelijke daden gepleegd.

De bestuurder had verscheidene klassen ter beschikking gesteld van de militairen.

In een dier klassen heeft een soldaat zijnen godsdiensthaat bot gevierd op 't Christusbeeld. Hij heeft gepoogd het beeld het hoofd af te snijden, maar er niet in gelukkend, sneed hij het de beenen af. Op de borst heeft men ook een messteek bemerkt.

In eene andere klas haakte een soldaat een bronzen Christusbeeld af en sloeg het kruis en de twee armen van Christus in stukken.

Ziedaar hoe Fransche soldaten op onze dagen de gastvrijheid eerbiedigen.

— ONWEDERS. — Een vreeselijk onweder brak woensdag los in den omtrek van Perpignan. De hagel viel zoo geweldig dat de laag 10 centimeters dik lag, en aanzienlijke schade veroorzaakte.

Te Chambéry viel de bliksem in verscheidene korenmijten, welke vernield werden en deed eene ontzaggelijke rotsblok van den Nivolet met geweld beneden storten.

De trein van Maurinne werd insgelijks door den bliksem getroffen.

— EENE VROUW DOOR DEN TREIN VERMORZELD. — Woensdag, na den middag, keerde Mad. weduwe Verscheure, geboren Theresia Messeeuw, 77 jaar, wonende te Wattreloos, met haren neef, August Verscheure, 8 jaar, van een bezoek van haren zoon terug uit de Meyerbeerstraat naar de wijk Crétinier te Wattreloos. Zij ging door het « Smokkelaarsgat » een gat dat door de hagen van den spoorweg gemaakt is, op een honderdtal meters van de statie van Wattreloos.

Eensklaps werden beide personen verrast door den trein die van Meenen naar Somain stoomt en om 2 ure te Wattreloos voorbij rijdt. De kleine August kon wegspringen, maar de vrouw kreeg een geweldigen stoot en werd een tiental meters ver geworpen.

Seffens stopte de trein, en M. Turlur, apotheker, die op den trein was, snelde seffens de oude vrouw ter hulp, doch zij was reeds overleden.

— IN NAAM DER VRIJHEID. — Weer heeft eene groep priesters eene vurige protestatie uitgebracht tegen de handelwijze der Fransche regeering, die de soldaten van het Fransche leger in Marokko naar den dood zendt, maar ze tevens, denkelijk in naam hunner zoozeer geroemde vrijheid, in hunne laatste stonden, ver van alle geestelijke hulp verstoken houdt.

Tal van geestelijken hebben zich aangeboden, om de arme jongens, die in hun laatste uur snakken naar de hulp van den priester, te gaan helpen, maar het gouvernement blijft stom en, moest het spreken, dan zou het hoogst waarschijnlijk nog eene weigering zijn. Zoover is 't gekomen in het hier nog altijd zoozeer geroemde Frankrijk, met den eerbied voor de vrijheid van anderen.

— IN 'T FRANSCH LEGER. — De minister van oorlog heeft besloten in de militaire school van Joinville-le-Pont, voor de onderrichters en moniteurs.... danslessen in te richten.

Een « professeur de danse et de maintien » van het opera is met den leergang gelast.

Dat is 't ! Als nu de Pruisen komen, zal ieder kolonel 'n oorlogsballet doen opvoeren in plaats van een handige krijgsmanoeuver en de vijand is op de vlucht.

De wilde volkstammen uit Afrika en Nieuw-Holland doen het ook zoo.

Duitschland. — TRAGISCHE SPEELREIS. — Uit Munchen wordt gemeld dat de rentenier Katsch, die zijne huwelijksreis deed per auto, het slachtoffer is geworden van een ongeluk in Neder-Beieren. Door eene averij aan de machien, gleed de auto uit, vloog door een boomgaard en viel in de rivier Lama. Katsch en zijn chauffeur werden op den slag gedood. De jonge vrouw, op die vreeselijke manier weduwe geworden, heeft slechts lichte kneuzingen.

— TE VROEG BEGRAVEN. — Te Kausen in Lotharingen, hoorde de doodsgraver dezer dagen, bij het toewerpen van een pas gedolven graf, uit een ander graf er naast aanhoudend kloppen. Hij stelde er den pastoor en den burgemeester mee in kennis. Het graf werd geopend, en toen bleek dat er iemand levend begraven, daarna, bijgekomen en ten slotte, omdat de hulp te lang uitbleef, gestikt was.

— TIEN LEEUWEN. — De dierentuin van Leipzich is verrijkt met 10 leeuwen, welke hebben behoord aan miss Héliot, de dierentemster, die er in de heele wereld voorstellingen mee gaf en nu van haar renten gaat leven.

— LEVEND VERBRAND. — Te Straatsburg had in den kelder van 't handschoenmagazijn Elers eene ontploffing van benzinne plaats. Mev. Elers vluchtte naar boven en verbrandde levend voor een venster, in 't bijwezen eener verschrikte menigte.

Italië. — DE STRUIKROOVERS. — De bevolking van Nuoro, in Sardinië, heeft aan het gouvernement een verzoekschrift gezonden om het te vragen haar te verlossen van de struikroovers die met gansche benden bezit hebben genomen van de stad.

— SCHRIKKELIJK AUTOMOBIELONGELUK. — De prins Wivieischi, van Weenen en te Florence verblijvende, reed woensdag nacht met een automobiel door het dorp Eorli, met eene snelheid van 40 kilometers per uur.

Zijn chauffeur stak uit voor een rijtuig en botste tegen eenen pilaar. De automobiel sloeg om, en de prins en de mecanicien werden op den slag gedood, de chauffeur Kesles en een medereiziger werden gekwetst ; de vijfde passagier bleef ongedeerd.

Spanje. — KONINKLIJKE AUTOMOBIEL DOOR EENEN OS TEGENGEHOUDEN. — De « Correspondentia » meldt dat eergisteren koningin Victoria van San Sebastian naar Bilbao reed per automobiel, toen eensklaps in het dorp Densto een os zich voor de automobiel kwam plaatsen.

Door het plotseling stoppen van den chauffeur werd de automobiel beschadigd. Koningin Victoria diep ontroerd door dit ongeval, stapte uit en zette de reis voort in eene andere automobiel, die de koninklijke auto volgde.

Zwitserland. — VROEG WINTER. — In verschillende deelen van Zwitserland heeft het gesneeuwd. Hier en daar lag de sneeuw 2 decimeters hoog. Ook in Tyrol zijn de bergen reeds met sneeuw bedekt, en in Rijn-Pruisen, en in de Brocken en het Reuzen gebergte viel de sneeuw 24 uren achtereen.

Engeland. — EEN ONDERAARDSCH BLAD. — Het verkeer op de ondergrondsche banen te Londen wordt zoo druk, dat men spoedig ook luchtlijnen zal moeten aanleggen.

240 millioen reizigers zijn in 1906 door den Londenschen Métropolitain vervoerd. Op die onderaardsche lijnen zijn reeds telefoon- en telegraafbureelen. Zij zijn ook voorzien van talrijke koffiehuizen, coiffeursalons, egz. Zelfs is er sedert eenige weken een blad, dat onder den grond verschijnt en bestemd is voor de ondergrondsche reizigers. Het blad heet « De Mol ». Het verschijnt 's zaterdags en wordt gratis uitgedeeld.

— BESTUURBARE LUCHTVAART. — De eerste bestuurbare luchtbal welke voor het Engelsch leger gemaakt is, heeft woensdag morgend zijne eerste opstijging gedaan.

Het afdak waaronder de ballon stond, bevindt zich in eene groote weide te Farnborough, bij het kamp van Aldershof.

De groote ballon welke den vorm heeft eener sigaar, werd, rond 10 ure, buiten de loods getrokken. Kolonnel Capper, kapitein King en kolonel Cody klommen in de schuit.

Te 11,45 ure had de opstijging plaats, doch de ballon lag nog vast. De touwen werden vastgehouden door twintig soldaten der genie. Men zag dat de ballon volkomen luisterde naar zijn roer. Na alzoo rond de weide te zijn gezwenkt, riep men : « Laat alles los ! » waarop hij meer dan 200 meters hoog steeg.

De motor werd alsdan stilgelegd en de ballon dreef eenigen tijd boven de plaats, begroet door de toejuichingen der menigte.

Naderhand deed hij met eene snelheid van 21 kilometers per uur eenen draai van zoo wat 3 kilometers. Toen daalde hij schielijk neder, daar een der riemen was gebroken.

In het algemeen is men in Engeland zeer verheugd over deze proefneming.

— LEVEND VERBRAND. — Te Londen is de bestuurder van eene motorbus levend verbrand. Er was een lek in den petroolbak gekomen en zoo waren zijn kleederen van olie doortrokken geworden. Door een of ander toeval raakte de petrool in brand. De bestuurder met zijne kleederen in vlammen rende de straat op tot hij neerviel.

Oostenrijk. — NOODLOTTIGE BRAND. — Te Raab is een groote stoommolen afgebrand. Een pompier wordt vermist en men vreest dat hij in de vlammen is omgekomen. Een werkman

---

DE ERFENIS VAN SIR GEORGE

23ste VERVOLG.

Eene ontvoering komt maar niet zoo alle dagen voor. Terwijl een troepje dames in een hoek babbelden en het hoofd schudden, spotten over *de meid* en haar gegil, en er op wilden wedden, dat zij alles geweten had, wierpen anderen al de schuld op sir George, zwoeren bij de gravin en maakten grappen. Een paar slechts toonden, dat zij wisten wat naastenliefde was. Dezen zaten afzonderlijk en dachten met schrik en medelijden aan hetgeen er gebeurd was. Doch zij waren nog jong en hadden weinig van de wereld gezien.

De mannen spraken luid en snel, nu lachten zij, en dan uitten zij een vloek, om hun meelijden te toonen ; zij bespraken den weg en de [...]tels en de plaats, waarop de keus gevallen [...] zijn, Devises of Bath, Bristol of Salisbury ; [...]er sprake kon zijn van roovers, van een [...]egeren minnaar of eenige andere aanleiding. [...]iepen ten slotte den weg op, om te luisteren, voorbijgangers te ondervragen en te hooren, [wat] de gemeentepolicie te vertellen had. Alleen [de] oude man bleef stil zitten, en mompelde van tijd tot tijd : Och, heer ! Zoo'n lief meisje ! [Zoo'n] schoon meisje ! totdat hij in tranen uitbarstte.

Intusschen lag boven eene vrouw, wanhopig van droefheid, aan de zorg der dienstboden toevertrouwd, die meer meelijden hadden dan hun meesteressen. En drie mannen reden in flinken draf den weg op naar het Westen.

. . .

De advokaat was dapper, als een lafaard, die zich goed wil houden ; hij was bang, maar hij hield vol. Toen hij vóór den stal opsteeg, onder het gemompel der stalknechts en bij het gele licht der lantarens, had hij wel kunnen weenen om zijn eigen toestand. Voorbij het hek en de drukte op het voorplein was de nacht, de weg, en vage geweldenarij ; de ontmoeting van man tegen man, de strijd onder donkere boomen of bij maanlicht op de heide.

Het was een angstwekkend vooruitzicht ; en bij de gedachte alleen liet de advokaat de teugels los en pakte ze zenuwachtig weer vast. Hij was ook nog bang voor iets anders, dat al niet minder erg was.

Hij was geen ruiter, en hij beefde bij het gedacht, dat sir George, zoodra zij het hek uit waren in woesten galop zou slaan. Reeds voelde hij zijn peerd bewegingen maken, die hem het hart in de keel joegen, en hij was op het punt om genade te vragen.

Hij zag echter in, hoe dwaas het verzoek zou zijn, waar tijd alles en de tocht volle ernst was, en waar de uitslag over leven en dood zou beslissen ; hij zweeg met heldenmoed, ofschoon hij opnieuw doodsbenauwd werd, als hij om al die dingen dacht.

Eene poos lang was er gelukkig geen spraak van galoppeeren. Toen alles gereed was, nam sir George den dichtbijzijnden man de lanteern uit de hand, verzocht een van de anderen naast zijn peerd te loopen, reed den weg op, en sloeg daar in een flinken draf, gevolgd door zijnen bediende en M. Fishwick.

De advokaat vloog in den zadel op en neer ; hij bleef echter zitten, en kwam langzamerhand wat meer op zijn gemak. Zoo bereikten zij den draai bij Manton en het leege huis, waar sir George afstapte. Hij gaf de teugels aan den stalknecht, wierp de staldeuren open en ging met de lanteern naar binnen.

— Maar hier... hier kunnen zij toch niet zijn ? riep de advokaat klappertandend.

Sir George doorzocht in gebukte houding het voorplein, dat met gras begroeit en door eenen muur omgeven was ; hij antwoordde niet en Mr Fishwick en de anderen vroegen zich af, wat hij eigenlijk uitvoerde.

Weldra wisten zij het. Hij bukte, raapte een klein voorwerp op, rook er aan, en hield het hun toe.

— Wat is dat ? vroeg hij kortaf.

De stalknecht die zijn peerd vasthield, bezag het ding.

— Pruimtabak, mijnheer, zegde hij. Dat is matrozentabak.

Wie gebruikt die hier in den omtrek ?

Zoover ik weet, niemand.

Dan zijn zij van Bristol, antwoordde Soane. Uit den weg ! riep hij tegen de anderen, die voor het hek stonden.

Hij sprong in den zadel, en zonder de voeten in de stijgbeugels te plaatsen, duwde hij zijn paard tusschen de hunne. Hij draaide links af, liet den stalknecht met den lantaarn in de hand op den weg staan, en reed in den zelfden stevigen draf van daar straks naar het westen.

De jacht was begonnen, en zelfs Fishwick raakte opgewonden door het hoefgekletter op den harden weg en de nachtwind, die langs zijn hoofd suisde. Hij begon vertrouwen te stellen in zijnen leider, en uit vertrouwen wordt moed geboren.

Naar Bristol ! Vooruit dan maar naar Bristol !

En toen hij zijne gedachten beter kon verzamelen, vervulde de herinnering aan het meisje den advocaat met woede en verontweerdiging. De advocaat omklemde zijn rijzweep, en gaf, zonder vrees voor de gevolgen, zijn paard de sporen.

In de hitte van zijnen toorn verlangde hij er een oogenblik naar, handgemeen te zijn met de schurken. Als zijn moed niet bezweek, zou M. Fishwick hun toonen, wie hij was als de tijd gekomen zou zijn !

Voort draafden zij door de duisternis, tusschen de zwarte boomen door, die langs den weg verschenen en verdwenen met gelijke snelheid, sir George altijd in de voorhoede, als een grimmende, zwijgende gedaante, steeds den blik voorwaarts gericht.

Zoo bereikten zij Cheril.

Op de heuvelen hing de lucht laag, en de wind blies koud en akelig, met droefgeestig geluid over het hoogland. De wereld scheen niet meer te bestaan ; alleen de duinen, die zich aan weerszijden tot in het oneindige uitstrekten, en de drie spookachtige ruiters, die er over heen reden, alles even schimachtig, onwezenlijk, totdat vlak bij de peerden een belhamel opsprong, en met verward gedruisch en geschuifel een honderdtal schapen het grijze onbekende instoven.

Mr. Fishwick vond het vreeselijk, woest, juist een nacht voor een aanval. De moed begon hem te ontzinken. Hij had zich doorgereden ; was nat van zweet, en op het punt, van vermoeienis van het paard te vallen.

En Sir George, zoo plotseling uit zijn kalm, effen bestaan geslingerd !

Een uur of wat geleden had hij dezen zelfden weg afgelegd, en de prijs, dien hij nu gevaar liep te verliezen, had hem toen — de hemel mocht het hem vergeven ! — slechts van twijfelachtige weerde toegeschreven.

Als hij nu aan haar dacht, dan brandde zijn hart van liefde en medelijden : liefde, die hem hare oogen, voorspiegelde ; medelijden, dat zijn oogen deed gloeien en zijn pelsen deed bonsen, totdat het overging in woede.

Hij wilde zich echter niet het ergste voorstellen. Als het denkbeeld, dat hij zich gevormd had van de schaking, juist was, dan meende hij, dat hij haar nog wel zou kunnen redden. Doch de spanning, de vrees, de vernedering, de aanraking van ruwe handen en de blikken van vreemde oogen — al die dingen, die reeds genoeg waren om zijnen toorn te doen ontsteken — kon hij haar niet besparen !

Lady Dunborough had hem nu niet meer kunnen beschuldigen van kuren en kunsten.

Opvoeding en gewoonte konden wel zijne hartstochten onder een masker verbergen, doch niet onderdrukken. Hij had zoozeer zijne gedachten gericht op de bevrijding van zijne liefste, dat hij geheel onverschillig bleef voor de zonderlinge mededeeling van den advocaat. Hij vroeg hem niets ; voor verklaring was het nu de tijd niet ; voor het oogenblik dacht hij niet aan zijne nicht, maar aan zijne liefste. De glimlach, die het vervelende verblijf in het hotel had veraangenaamd, de gestalte, die de stille straten tot sieraad had verstrekt, de oogen, die hem nu eens aantrokken, dan weer afschoten, dit alles werden, die hem aanspoorden, zich toch te haasten.

Het was negen uur, toen zij de lichten van Calne zagen, en in struikelenden draf den heuvel af en de stad binnenreden. Zij hielden even stil voor het logement, waar hun vragen spoedig een troep volk bijeenbrachten, en kregen daar bericht omtrent de sjees.

Een paar uren geleden was zij de stad door gekomen, zonder van peerden te wisselen. De stalknecht, die hun te woord stond, vertelde, dat de raamkes met gordijnen of luiken waren afgesloten, op welke manier wist hij niet juist maar het was hem opgevallen, dat het rijtuig toe was en dat er geen versche paarden moesten zijn.

Er stonden wel een dozijn menschen met open mond naar deze mededeelingen te luisteren, en Fishwick voelde zijn moed weer aanwakkeren door het licht en het gezelschap.

Sir George liet hem echter den tijd niet, om op adem te komen : in vijf minuten waren zij de stad uit en op weg naar Chippenham ; het paard van Sir George draafde vroolijk ; dat van den advokaat strompelde kreunend tegen de bruggen op, en na eene poos rijden hielden de peerden hijgend en met hangend hoofd stil in de voornaamste straat van Chippenham.

Voor het logement stond eene nachtdiligence uit Bristol, met dampende peerden, vroolijk schijnende lantaarns en menschen er omheen ; de postiljon had juist de teugels losgegespt. Sir George riep hem aan, en vroeg hem of hij ook een dichte sjees met vier peerden was teruggekomen, die den weg naar Bristol oprende.

— Eene dichte sjees met vier peerden ; antwoordde de man. Hij herkende Sir George.

— Wacht een oogenblik, Sir, zeide hij. Hier Jeremias, ging hij voort tot den conducteur, terwijl de stalknechts bleven luisteren, en het hijgende peerd van den ruiter aanzagen — zijn wij vanavond een dichte sjees met vier peerden tegengekomen, die den weg naar Bristol op rende.

— Te Cold Aston hebben wij eene sjees met vier peerden ontmoet, antwoordde de conducteur, maar dat was Squire Norris van Sheldon, er zat niemand in dan de Squire zelf. En eene sjees met vier peerden bij Marshfield, maar dat was een gezelschap, dat van eene begrafenis te Batheaston terugkwam Anders niets, zoover ik mij herinneren kan, Sir, tusschen hier en het Kruis van Dungeon, en dat is maar twee mijlen vóór Bristol.

— Zij zijn ons anderhalf uur vooruit, riep Sir Georges opgewonden. Zou een guinje uw geheugen ook wat opfrisschen ?

— Jawel, sir, maar het zal niet veel helpen, antwoordde de postillon grinnikend. Jeremias heeft gelijk. Ik herinner mij ook niets anders. Waarom vraagt Uwe Genade dat zoo ?

— Zij hebben eene jonge dame ontvoerd ! riep Fishwick op schrillen toon. Eene bloedverwante van Sir George !

— Is het toch waar ? riep de postillon, en alle omstanders drongen naderbij om te luisteren. Vanwaar, Sir ?

— Uit het Kasteel te Marlborough.

— Wel, wel ! dat is brutaal ! En zijt gij hen tot hiertoe gevolgd, Sir ?

Sir George knikte en wendde zich tot het volk.

— Een guinje voor ieder bericht, riep hij.

— Wie heeft hen door Clippenham zien gaan ?

Hij behoefde niet lang op antwoord staan te wachten.

— Zij zijn niet door Clippenham gekomen, riep eene schorre stem uit de achterste rijen.

— Zij kwam dezen weg langs van Dalne, zegde Sir George, het volk wenkend, op zijde te gaan, dat hij den spreker kon zien.

— Jawel, maar zij zijn niet te Chippenham gekomen, antwoordde dan deze, met de sluwheid van een beschonkene om zich heen ziende. Begrijpt gij dat, kameraad ?

— Welken weg dan ? riep Soane ongeduldig. Welken weg gingen zij op ?

De man zeilde een beetje dichter naar hem toe.

— Dat zoudt gij wel willen weten, zegde hij met een dronken glimlach. Dan zoudt gij even wijs zijn als ik !

Jeremias, de conducteur, pakte hem bij den kraag en schudde hem door elkaar.

— Dronken gek ! zegde hij. Weet gij wel dat dit Sir George Soane van Estombe is ? Geef antwoord, zwijn, of gij gaat oogenblikkelijk de kas in.

— Laat mij los, schreeuwde de man, zijn best doende, om zich los te rukken. Het gaat u niet aan ! Laat mij los, kameraad !

(Wordt voortgezet).